

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 21 ΜΑΪΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄**ΘΕΜΑ Α1**

A.1.1. Ποια αρνητικά και ποια θετικά στοιχεία προέκυψαν από τη σύναψη των «δανείων της Ανεξαρτησίας» για τους επαναστατημένους Έλληνες;

Μονάδες 15

A.1.2. Γιατί ο οικονομικός επεκτατισμός και ανταγωνισμός των ευρωπαϊκών Δυνάμεων οδήγησε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό των δεδομένων της **Στήλης Α** και δίπλα σε κάθε αριθμό το γράμμα του δεδομένου της **Στήλης Β**, στο οποίο αντιστοιχεί.
(Στη **Στήλη Α** περισεύουν δύο δεδομένα).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Γεώργιος Κάνινγκ	α. Μητροπολίτης Καστοριάς, συντονιστής των ελληνικών αντιστασιακών ομάδων στη Μακεδονία.
2. Νικόλαος Ζορμπάς	β. Πρωθυπουργός της Αγγλίας που πήρε μέρος στη «Συμφωνία του Μονάχου».
3. Στυλιανός Γονατάς	γ. Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας το 1924.
4. Γερμανός Καραβαγγέλης	δ. Συνταγματάρχης, αρχηγός του Στρατιωτικού Συνδέσμου.
5. Νέβιλ Τσάμπερλαιν	
6. Παύλος Κουντουριώτης	

Μονάδες 8

Α.2.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** Διομολογήσεις
- β.** Ανακωχή των Μουδανιών
- γ.** Ψήφισμα της υποτέλειας.

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

Να αναφέρετε τους λόγους που προκάλεσαν τους ρωσοτουρκικούς πολέμους από το 18^ο αιώνα έως την πολεμική σύγκρουση του 1828-1829 (Μονάδες 15) και να επισημάνετε τις επιδράσεις του ρωσοτουρκικού πολέμου 1828-1829 στη διαμόρφωση της στάσης της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Τουρκίας απέναντι στο Ελληνικό Ζήτημα (Μονάδες 15).

Μονάδες 30

Δήλωση της Ρωσίας για τον Πόλεμο εναντίον της Τουρκίας

«... Ο σουλτάνος αναγγέλλει εις την Ρωσσίαν την κατάργησιν όλων των μετά της Πύλης συναφθεισών συνθηκών, λέγων ότι ουδέποτε εθεώρησε την εν Άκκερμαν σύμβασιν ως υποχρεωτικήν δι' εαυτόν, ότι συνήψεν αυτήν δια να την διαρρήξη και δια να σχίση μετ' αυτής όλας τας προτέρας συνθήκας τας οποίας αύτη επεκύρωσε και επομένως να εξαφανίση τους πολυτιμότερους και σπουδαιότερους τίτλους των δικαιωμάτων μας, της δόξης μας.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Πριν και μετά την δημοσίευσιν του εγγράφου τούτου το Διβάνιον* της Κωνσταντινουπόλεως δεν έπαυσε να παραβιάξη αναφανδόν* τας συνθήκας ταύτας, περί των οποίων εδήλωσε πλέον την αληθή γνώμην του. Η σημαία μας και πάσαι αι άλλαι απεκλείσθησαν πλέον από του Βοσπόρου. Αι μεσημβριναί επαρχίαι μας βλέπουν την μόνην πόλιν του εμπορίου των αποκλεισμένην. Τα πλοία μας συλλαμβάνονται εις την Κωνσταντινούπολιν και τα φορτία των αρπάζονται.

[...] Η Ρωσσία θέλει ασφαλίσει την παραβίαστον ελευθερίαν του εμπορίου εις τον Εύξεινον και θέλει καταστήσει τας μετά της Πύλης συνθήκας στερεάς και σεβαστάς, ως είναι δίκαιον, και θέλει χορηγήσει εις τους αδικουμένους υπηκόους της την δικαίαν αποζημίωσιν».

Δ. Κόκκινου, *Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως*,
τόμος 12, σελ. 15-16

* **Διβάνιον** = η κυβέρνηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

* **αναφανδόν** = φανερά

.....

[...] Στις 8/20 Αυγούστου τα ρωσικά στρατεύματα έφτασαν στην Αδριανούπολη. Αυτή η προέλαση ανησύχησε πολύ τόσο τον Wellington (Ουέλινγκτον) όσο και τους Τούρκους. [...] Για μια στιγμή ο Wellington (Ουέλινγκτον), όπως ακριβώς και οι Γάλλοι, σκέφτηκε να δημιουργήσει μια ελληνική αυτοκρατορία που θα έπαιρνε τη θέση της ηττημένης Τουρκίας και θα έπαιζε το ρόλο του προστατευτικού προχαράκωματος απέναντι σε μια Ρωσία πολύ εκτεταμένη. Αλλά δεν είχε αντιληφθεί ότι οι Ρώσοι είχαν αλλάξει τακτική – ότι είχαν πάρει την απόφαση να διατηρήσουν την Τουρκία στη θέση του εξασθενημένου γείτονα. Δεν είχε συνειδητοποιήσει απόλυτα πόσο μετριοπαθείς ήταν οι όροι τους [δηλαδή των Ρώσων] μέχρις ότου πληροφορήθηκε την ειρήνη της Αδριανούπολης. [...]

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Ύστερα από αυτά, ο Wellington (Ουέλινγκτον) εγκατέλειψε κάθε ιδέα για τη δημιουργία ενός μεγάλου ελληνικού κράτους και οι προσπάθειές του στράφηκαν προς την κατεύθυνση μιας μικρής, εντελώς ανεξάρτητης Ελλάδας.

D. Dakin, *Η ενοποίηση της Ελλάδας 1770 -1923*, σελ. 100-101

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να περιγράψετε και να εξηγήσετε τη στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου απέναντι στο Κρητικό ζήτημα από την αρχή της πρωθυπουργίας του έως την έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων.

Μονάδες 20

Μήνυμα του Πρωθυπουργού Ελ. Βενιζέλου προς τον κυβερνητικό αντιπρόσωπο στα Χανιά (1912)

«Οι Κρήτες λησμονούν ότι τίθενται αντιμέτωποι, όχι μόνον της Τουρκίας και των Μεγάλων Δυνάμεων, αλλά και αυτού τούτου του ελευθέρου Βασιλείου, του οποίου η κυβέρνηση δεν εννοεί να αποδεχθή το κρητικόν πραξικόπημα και να έλθη εις άκαιρον* ρήξιν με την Τουρκίαν. Συντόνως* και άνευ απωλείας μιας ημέρας ασχολούμενη με την στρατιωτικήν συγκρότησιν της χώρας, η κυβέρνηση αξιοί όπως εις την γνώμην της προσαρμοσθή η γνώμη των πολιτικών αρχηγών της Κρήτης».

Κ. Σβολόπουλου, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ως το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο*, σελ. 56 -57

* **άκαιρον** = σε ακατάλληλο χρόνο

* **συντόνως** = με συντονισμένες ενέργειες

.....
 Εις άλλην έκθεσίν του, της 10^{ης} Αυγούστου 1912, ασχολείται ο Φύρστενμπεργκ με τας ελληνοαγγλικάς σχέσεις, τονίζων ότι ενώ μέχρι τούδε ο εν Αθήναις Άγγλος πρεσβευτής σερ Φράνσις Έλλιοτ εθεωρείτο, ένεκα της μεγάλης επιρροής του, ως ο «δεύτερος Πρωθυπουργός της Ελλάδος», αι εγκαρδιώταται αυτάί σχέσεις έγιναν τώρα πολύ χλιαράί. [...] Η στασιμότης του Κρητικού ζητήματος οφείλεται κατά τους Έλληνας, εις τον άκαμπτον χαρακτήρα των Άγγλων και την εκ μέρους των πρόκλησιν του ελληνικού φιλοτίμου και της εθνικής υπερηφανείας δια της δημιουργίας περιττών επεισοδίων επί της μεγαλονήσου.

(Από την έκθεση του αυστριακού επιτετραμένου στην Αθήνα, πρίγκιπα Αιμίλιου Φύρστενμπεργκ)

Πολ. Ενεπεκίδη, *Η δόξα και ο διχασμός* ...σελ. 169-170

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως, μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μετά την 10:30 πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Ποιο ήταν το περιεχόμενο του ρωσικού «Σχεδίου των τριών τμημάτων» (9 Ιανουαρίου 1824), ποιες οι αντιδράσεις των ενδιαφερομένων πλευρών και ποια τα κίνητρα της ρωσικής πρότασης;

Μονάδες 12

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:
α. Οργανικός Νόμος.
β. Βουλγαρική Εξαρχία.
γ. Συμφωνία του Μονάχου.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. α. Για ποιους λόγους η ευημερία που γνώρισε η Ευρώπη κατά την περίοδο 1923-1929 χαρακτηρίζεται ως ασταθής;

Μονάδες 8

β. Με ποιους τρόπους οι επιχειρήσεις κατά την ίδια περίοδο προσπάθησαν να προωθήσουν τις πωλήσεις των προϊόντων τους;

Μονάδες 8

A.2.2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Ο Ίων Δραγούμης, από τη θέση του υποπροξένου της Ελλάδας στο Μοναστήρι, προσέφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στην οργάνωση της ελληνικής αντίστασης στη Μακεδονία.
- β.** Ο γερμανικός επεκτατισμός στις αρχές του 20^{ου} αιώνα αποκαλείται «πορεία προς Ανατολάς» (Drang nach Osten).
- γ.** Οι Βρετανοί είχαν την ελπίδα ότι με την άνοδο του Κωνσταντίνου Α΄ στο θρόνο της Ελλάδας (1913) θα προωθούσαν σημαντικά την επιρροή τους στον ελληνικό χώρο.
- δ.** Το 1932 ο πρόεδρος των Η.Π.Α. Χ. Τρούμαν εφάρμοσε μια νέα πολιτική για την έξοδο από την οικονομική κρίση.
- ε.** Κατά την τρίτη περίοδο του ελληνοϊταλικού πολέμου (1940-41) οι Έλληνες εξαπέλυσαν την «εαρινή επίθεση» εναντίον των Ιταλών.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

α. Τους λόγους που οδήγησαν στη σύγκληση του συνεδρίου του Βερολίνου (1/13 Ιουνίου 1878).

Μονάδες 8

β. Τις αποφάσεις του συνεδρίου.

Μονάδες 8

γ. Τα εδαφικά οφέλη που αποκόμισε το ελληνικό κράτος.

Μονάδες 8

«Η Αυστρία διεμήνυε στη Ρωσία ότι είχε παραβιάσει, από την αρχή ως το τέλος, τις αυστρορωσικές συμφωνίες, πράγμα που δεν ήταν διατεθειμένη να ανεχθεί. Από την άλλη, η Αγγλία έβλεπε να ανατρέπεται άρδην η ισορροπία των Μεγάλων Δυνάμεων στη Βαλκανική και να απειλούνται τα συμφέροντά της στις Ινδίες και στην ανατολική Μεσόγειο. Όσο ο ρωσικός στρατός παρέμενε στα πρόθυρα της Κωνσταντινουπόλεως, ο σουλτάνος θα ήταν έρμαιο στα χέρια του τσάρου και καμιά πίεση - εκτός από πόλεμο - δε θα μπορούσε να εξαναγκάσει τη Ρωσία να εγκαταλείψει τα κερκτημένα. Το ενδεχόμενο λοιπόν ενός νέου ευρωπαϊκού πολέμου φαινόταν ως λογικό επακόλουθο της μονομερούς ρυθμίσεως του Ανατολικού Ζητήματος από τη Ρωσία. Μπροστά στον κίνδυνο αυτό, η Γερμανία πήρε την πρωτοβουλία να ενθαρρύνει τη σύγκληση ευρωπαϊκού συνεδρίου, που θα επανεξέταζε ολόκληρο το πλέγμα των όρων της συνθήκης του Αγίου Στεφάνου (...)

Τελικά, στις 23 Ιουνίου/5 Ιουλίου [1878], με τη συγκατάθεση όλων των αντιπροσώπων - και αποχή της Τουρκίας - έγινε δεκτό το 13^ο πρωτόκολλο, το οποίο ανάμεσα σε άλλα ανέφερε:

“Το συνέδριο προσκαλεί την Υψηλή Πύλη να συμφωνήσει με την Ελλάδα σε μια διαρρύθμιση των συνόρων στη Θεσσαλία και στην Ήπειρο, και έχει τη γνώμη ότι η διαρρύθμιση αυτή θα μπορούσε να ακολουθήσει την κοιλάδα του Σαλαμβριά (αρχαίο Πηνειό) ως τις εκβολές στο Αιγαίο, και την κοιλάδα του Καλαμά από την πλευρά του Ιονίου πελάγους. Το συνέδριο έχει την πεποίθηση ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θα κατορθώσουν να καταλήξουν σε συμφωνία. Εντούτοις, για να διευκολύνουν την επιτυχία των διαπραγματεύσεων, οι Δυνάμεις είναι έτοιμες να προσφέρουν την απευθείας μεσολάβησή τους στα δύο μέρη”».

*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ.ΙΓ', σσ.344-348,
Αθήνα 1977.*

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε τα αίτια και τις αφορμές που οδήγησαν στο κίνημα στο Γουδί (15 Αυγούστου 1909).

«Η Πατρίς μας ευρίσκεται υπό δυσχερεστάτας περιστάσεις, το δε επίσημον Κράτος, υβρισθέν και ταπεινωθέν, αδυνατεί να κινηθή προς άμυναν των δικαίων του.

Άπας ο Ελληνισμός (...) εξεδήλωσεν ότι ποθεί διακαώς την λήψιν μέτρων προς αποτροπήν παρομοίων κινδύνων εν τω μέλλοντι. (...) Το Έθνος μας δεν θα υφίστατο τ' ατυχήματα και τους εξευτελισμούς τους οποίους μέχρι τούδε υπέστη, εάν είχομεν παρασκευασμένην προς άμυναν Στρατιωτικήν και Ναυτικήν δύναμιν επαρκή.

Ο Σύνδεσμος των αξιωματικών του Εθνικού Στρατού της Ήφρας και του Ναυτικού (...) γινώσκων ότι υπό των εκάστοτε αρμοδίων ημελήθη ο πλήρης καταρτισμός αυτών, επί τη αδικαιολογήτω προφάσει της ανεπαρκείας των προσόδων του Κράτους, κατασπαταλωμένων εν τούτοις ειρή και ως έτυχε*, προβαίνει εις την υποβολήν ιεράς παρακλήσεως προς τον Βασιλέα (...) και προς την Κυβέρνησιν του, όπως ολοψύχως επιδοθώσιν εις την άμεσον και ταχεία ανόρθωσιν τών κακώς εν γένει εχόντων, ιδία δε των του Στρατού και Ναυτικού.

(...) Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος πέποιθεν* ότι πρέπει (...) όπως ο Διάδοχος και οι Βασιλόπαιδες απόσχωσι της ενεργού και διοικητικής εν τω στρατώ και τω ναυτικώ υπηρεσίας, διατηρούντες τους βαθμούς των και προαγόμενοι, όταν προς τούτο ευδοκή ο Βασιλεύς».

Νικ. Ζορμπάς, *Απομνημονεύματα* (1925), σσ. 15-18.

*ειρή και ως έτυχε=εντελώς τυχαία

*πέποιθεν=είναι πεπεισμένος

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους υποψηφίους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα δεν θα τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΟΜΑΔΑ Α'

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Ποια τακτική ακολούθησαν οι Έλληνες, για να αποδείξουν στη Δύση ότι η επανάστασή τους ήταν μόνο εθνική;

Μονάδες 10

Α.1.2. Ποιες συγκεκριμένες μορφές πήρε η αντίσταση των Ελλήνων στην Αθήνα εναντίον των δυνάμεων Κατοχής κατά την περίοδο 1942-43;

Μονάδες 14

ΘΕΜΑ Α2

Α.2.1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας με ψήφισμά της κάλεσε τον Ιωάννη Καποδίστρια να αναλάβει τη θέση του Κυβερνήτη με επτάχρονη θητεία.
- β.** Η συμφωνία του Λιβάνου (20 Μαΐου 1944) έλυσε τις βασικές διαφορές που χώριζαν τον εαμικό και τον αντιεαμικό κόσμο.
- γ.** Ο αγώνας των Κρητών (1866-69) έδειξε ότι το Κρητικό έπρεπε να λυθεί με πόλεμο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

- δ. Μετά την οικονομική κρίση του 1929-32 κυριαρχεί η πεποίθηση ότι το κράτος οφείλει να παρεμβαίνει στην οικονομία.
- ε. Η συμφωνία της Ζυρίχης και του Λονδίνου (1959) αναγνώριζε την ανεξαρτησία της Κύπρου, αλλά παραχωρούσε στην τουρκική μειονότητα πολλές εξουσίες.

Μονάδες 10

A.2.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Σύμφωνο Μολότωφ-Ρίμπεντροπ.
- β. Τάγματα εργασίας.
- γ. Εθνική Αλληλεγγύη.
- δ. Σύμφωνο Φιλίας (Μάρτιος 1921).

Μονάδες 16**ΟΜΑΔΑ Β΄****ΘΕΜΑ Β1**

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εκθέσετε την πολιτική των Δυνάμεων (Γερμανίας, Ρωσίας, Γαλλίας και Αγγλίας), η οποία συνέβαλε στη δημιουργία του βαλκανικού μετώπου κατά της Τουρκίας και να προσδιορίσετε τους παράγοντες που διαμόρφωσαν τη θέση της Ελλάδας στις ενδοβαλκανικές συμμαχίες.

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄**

Ο Γάλλος πρωθυπουργός Poincaré (Πουανκαρέ) ανήσυχος από τους πρώτους ήδη μήνες του 1912 για τη διαφαινόμενη συμμαχική συσπείρωση των βαλκανικών κρατών, επισκέφθηκε τον Αύγουστο την Πετρούπολη με την πρόθεση να αποτρέψει την απειλούμενη πολεμική ανάφλεξη. Η

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ενημέρωσή του από τη σύμμαχη ρωσική κυβέρνηση, γύρω από το απόρρητο περιεχόμενο της σερβοβουλγαρικής ιδίως συμφωνίας, ήταν εύλογο, αντί να κατευνάσει, να εντείνει τις ανησυχίες του: οι επιθετικές διαθέσεις του Βελιγραδίου και της Σόφιας όχι μόνο επιβεβαιώνονταν αλλά και ενθαρρύνονταν τόσο από τη ρωσική κάλυψη όσο και από την προδιαγραφόμενη διανομή των τουρκικών εδαφών. Η επίκληση του επιχειρήματος ότι η σύμπληξη ενός ενιαίου βαλκανικού μετώπου θα αποτελούσε την αντίρροπη δύναμη στην εντεινόμενη αυστρογερμανική πίεση δεν ήταν ικανή να αμβλύνει τη ριζική αντίθεση του Poincaré απέναντι στο ενδεχόμενο μιας ένοπλης συρράξεως.

*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους,
Εκδοτική Αθηνών, 1978, τόμος ΙΔ, σελ. 288.*

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Αντιλήψεις του Ελ. Βενιζέλου για τη στάση της Ελλάδος απέναντι στην Τουρκία και τα βαλκανικά κράτη.

...«Η στάσις μας λοιπόν θα εξαρτηθή από την Τουρκίαν. Αλλά θα εννοήση αύτη τα πραγματικά της συμφέροντα; Αν οι Νεότουρκοι επιμένουν να ακολουθούν ένα «εθνικισμόν» ολέθριον δια την χώραν των, αν μας καταδιώκουν, αν μας κακομεταχειρίζονται, τότε η συμφωνία θα καταστή αναγκαία μεταξύ των Ελλήνων και των Σλαυϊκών λαών. Ως προς εμέ δεν έχω καμμίαν έχθραν κατά των Σέρβων και των Βουλγάρων. Είμαι έτοιμος, ενώπιον κοινού κινδύνου, να τείνω προς αυτούς την χείρα».

*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους,
Εκδοτική Αθηνών, 1978, τόμος ΙΔ, σελ. 284.*

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

Απόσπασμα από την αγόρευση του Ελ. Βενιζέλου στη Βουλή στις 21 Μαΐου 1913.

...«Δεν εξηρτάτο από εμέ να εκλέξω τους συμμάχους μου διά τον αγώνα κατά της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Τους συμμάχους τους παρέσχον τα πράγματα· τους παρέσχεν η γεωγραφική και πολιτική ιστορία και η σύστασις η εθνολογική, η οποία διεπλάσθη εν τη Χερσονήσω του Αίμου από δέκα και τριών αιώνων. Δεν ηδυνάμην λοιπόν να ζητήσω αλλαχού τους συμμάχους μου ...».

*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους,
Εκδοτική Αθηνών, 1978, τόμος ΙΔ, σελ. 285.*

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε τις αντίθετες θέσεις των Ενωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ένωσης, οι οποίες οδήγησαν τον κόσμο στον ψυχρό πόλεμο. Να εντοπίσετε επίσης τα χαρακτηριστικά του ψυχρού πολέμου.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄**Ο ψυχρός πόλεμος**

Το «δόγμα Τρούμαν»

«Φρονώ ότι οι Ενωμένες Πολιτείες οφείλουν να υποστηρίξουν τους ελεύθερους λαούς οι οποίοι αντιστέκονται στις πιέσεις που ασκούνται σ' αυτούς είτε από οπλισμένες μειοψηφίες στο εσωτερικό τους, είτε από δυνάμεις εξωτερικές. Φρονώ ότι οφείλουμε να βοηθήσουμε τους ελεύθερους λαούς, ώστε να μπορέσουν, μόνοι τους, να

καθορίσουν το μέλλον τους. Φρονώ ότι η βοήθειά μας πρέπει να λάβει τη μορφή οικονομικής ενίσχυσης».

*Αναφέρεται από τον Α. Φονταίν,
Ιστορία του Ψυχρού πολέμου.*

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Αμέσως μετά τον τερματισμόν των στρατιωτικών επιχειρήσεων εις την Ευρώπην και την Ασίαν, η καχυποψία μεγαλώνει και συσσωρεύονται εκατέρωθεν αι υπόνοιαι, αι παρεξηγήσεις, αι κατηγορίες. Αι αντιθέσεις μεταξύ των Συμμάχων οξύνονται και εντός ολίγων ετών καταλήγουν εις σύγκρουσιν που προσλαμβάνει εις όλους τους τομείς –εκτός του ενόπλου αγώνος– τον χαρακτήρα πραγματικού πολέμου. Η δευτέρα μεταπολεμική περίοδος χαρακτηρίζεται από τον ψυχρόν πόλεμον που συνοδεύεται από την εντυπωσιακήν ανατροπήν των συμμαχιών. Ο ψυχρός πόλεμος αρχίζει το 1947. [...] Έξω από την Ευρώπην, έκαστον στρατόπεδον επιδιώκει να επεκτείνη την επιρροήν του και να σταθεροποιήση τας θέσεις του και έτσι αναφύονται παντού διενέξεις, από τας οποίας ωρισμένοι, εις την Ασίαν, καταλήγουν εις τοπικούς πολέμους. Η κάθε παράταξις θεωρεί ή υποκρίνεται ότι θεωρεί τον αντίπαλόν της ικανόν να εξαπολύση τρίτον παγκόσμιον πόλεμον. Η προετοιμασία του δημιουργεί στενήν αλληλεξάρτησιν μεταξύ των πολιτικών και των οικονομικών προβλημάτων, τα οποία προσδίδουν εις όλας τας εκδηλώσεις του συγχρόνου πολιτισμού νέαν φυσιογνωμίαν, αύξουσαν αστάθειαν και ταυτοχρόνως επιδεινώνουν τας παλαιάς αντιθέσεις.

*Maurice Crouzet, Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού,
εκδ. Αφοί Συρόπουλοι, Αθήνα, 1971, σελ. 1028.*

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως, μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά την 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της **Στήλης Α** και δίπλα σε κάθε αριθμό **ένα** από τα γράμματα της **Στήλης Β**, ώστε να προκύπτει η σωστή αντιστοίχιση (στη **Στήλη Α** περισεύουν δυο ονόματα).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Δημήτριος Γούναρης	α. Εκφραστής και οργανωτής της Ιερής Συμμαχίας.
2. Ζντάνωφ	β. Υπουργός εξωτερικών της Ρωσίας, ο οποίος υποστήριξε την Ελληνική Επανάσταση στο συνέδριο του Λάυμπαχ.
3. Ιωάννης Καποδίστριας	γ. Πρωθυπουργός της Ελλάδας. Καταδικάστηκε στη <i>δίκη των</i> εξ και εκτελέστηκε.
4. Μέτερνιχ	δ. Πρόεδρος των Η.Π.Α. Εμπνευστής της οικονομικής πολιτικής που ονομάστηκε <i>Νιου Ντηλ</i> (New Deal).
5. Φραγκλίνος Ρούσβελτ	ε. Ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης, ο οποίος απέρριψε το σχέδιο Μάρσαλ.
6. Στάλιν	
7. Γεώργιος Χατζηανέστης	

Μονάδες 10

A.1.2. Ποιες ήταν οι εξελίξεις στο πολίτευμα και στην πολιτική ζωή της Ελλάδας από το Δεκέμβριο του 1923 ως τον Απρίλιο του 1924;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Πώς αντιμετώπισαν την οικονομική κρίση του 1929 τα δικτατορικά καθεστώτα της Ιταλίας και της Γερμανίας;

Μονάδες 13

A.2.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** Κομιτατζήδες
- β.** Νεομερκαντιλισμός
- γ.** Κομινφόρμ

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τις πηγές που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

α. Το περιεχόμενο της συνθήκης που επικαλούνται οι ναύαρχοι της Ρωσίας, Γαλλίας και Αγγλίας στο έγγραφό τους προς τον Ιμπραήμ (κείμενο Α') και η οποία οδήγησε στη ναυμαχία του Ναυαρίνου.

Μονάδες 14

β. Τις αντιδράσεις που προκάλεσε η ναυμαχία του Ναυαρίνου στα ενδιαφερόμενα μέρη ως το τέλος του 1827 (κείμενο Β').

Μονάδες 12

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

«Ο Άγγλος, ο Γάλλος και ο Ρώσος ναύαρχος προς την Α(υτού) Υ(ψηλότητα) τον Ιμπραήμ πασά. Επί του πολεμικού της Α(υτού) Βρεταννικής Μεγαλειότητος “Ασία”.

Υψηλότητα,

Πληροφορίες θετικότατα προερχόμεναι πανταχόθεν, αγγέλουν ότι πολυάριθμα αποσπάσματα του στρατού σας, περιερχόμενα κατά διαφόρους διευθύνσεις την Πελοπόννησον, δηώνουν*, καταστρέφουν, εκριζώνουν δένδρα, τας αμπέλους και πάσαν φυτείαν, βιαζόμενα να μεταβάλουν την περιφέρειαν ταύτην εις τελείαν έρημον. Μανθάνομεν επιπλέον ότι προετοιμάζεται εκστρατεία κατά της Μάνης και ότι ήδη στρατεύματά σας βαδίζουν κατ' αυτής...

Οι υπογεγραμμένοι έχουν την λυπηράν υποχρέωσιν να σας δηλώσουν σήμερον ότι τοιαύτη εκ μέρους σας διαγωγή, τοιαύτη περίεργος παράβασις των ανειλημμένων υποσχέσεων, σας θέτουν, Κύριε, έξω του διεθνούς δικαίου, έξω των υφισταμένων συνθηκών των Αυλών και της Οθωμανικής Πύλης.

Επιπλέον, οι υπογεγραμμένοι θεωρούν τας κατόπιν των διαταγών σας συντελουμένας κατά την ώραν ταύτην καταστροφάς ως αντιτιθεμένας προς τα συμφέροντα του ηγεμόνος σας, όστις εξαιτίας τούτων θα ηδύνατο να χάση τα πραγματικά πλεονεκτήματα, τα οποία η συνθήκη του Λονδίνου του επεφύλαξεν έναντι της Ελλάδος.

Οι υπογεγραμμένοι ζητούν παρά της Υ(μετέρας) Υ(ψηλότητος) κατηγορηματικήν και ταχείαν απάντησιν εις την παρούσαν διακοίνωσιν και σας αφήνουν να προείδετε τας αμέσους συνεπείας μιας αρνήσεως ή μιας υπεκφυγής.

Ε. Κόδριγκτων, αντιναύαρχος
κόμισ Χέιντεν, υποναύαρχος
Ντε Ρινύ, υποναύαρχος».

Τ. Βουρνά, *Σύντομη Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης*,
Αθήνα 1998, σελ. 230-231.

* **δηώνουν** = λεηλατούν

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

«Η επίθεση των συμμαχικών στόλων εναντίον του οθωμανο-αιγυπτιακού στόλου στο Ναυαρίνο ήταν ολότελα αντίθετη στους διεθνείς πολεμικούς κανόνες. Η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία, των οποίων οι στόλοι έκαναν την επίθεση, δεν βρίσκονταν σε κατάσταση πολέμου με το οθωμανικό κράτος. Ούτε είχε δοθή διαταγή στον ναύαρχο Κόδριγκτων από την κυβέρνησή του για μια παρόμοια ενέργεια. Η παράνομη ενέργεια του ναυάρχου επικρίθηκε και στο αγγλικό κοινοβούλιο».

Ντερεγκενλί Χιλμί, *Η ίδρυση του Ελληνικού Κράτους*, ελληνική μετάφραση στη «Βαλκανική Βιβλιογραφία», τόμος Β', τεύχος 2, Παράρτημα, σελ. 218.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην πολιτική της Ιταλίας και της Σοβιετικής Ένωσης απέναντι στην Ελλάδα και στην Τουρκία κατά τη διάρκεια του Μικρασιατικού Πολέμου (1919-1922).

Μονάδες 24

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

«Η Ιταλία, μολονότι η μεγάλη Εθνική Συνέλευσις της Άγκυρας δεν είχε επικυρώσει την ιταλοκεμαλικήν συμφωνίαν, είχε χαράξει απερίφραστα φιλοτουρκικήν πολιτικήν, και πάντως αντίθετον προς την ελληνικήν πολιτικήν της Μικράς Ασίας. Επίστευεν αύτη, πως, όπως και αν έχουν τα πράγματα, η Τουρκία απετέλει χώραν οικονομικώς πλέον εκμεταλλεύσιμον από την Ελλάδα. Και γι' αυτό ήτο αύτη αποφασισμένη να υποστηρίξη τας ενώπιον της διασκέψεως υποβληθησομένας τουρκικάς αξιώσεις, σύμφωνα προς το άρθρον 4 της ιταλοκεμαλικής συμφωνίας καίτοι μη επικυρωθείσης».

Κ. Ζαβιτζιάνου, *Αναμνήσεις...*, τ. Β', σελ. 127-128.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

«Το κακόν προήλθε από το ότι οι Έλληνες δεν έγιναν ικανοί να διακρίνουν τα υπό σχηματισμόν νέα ρεύματα, ότι δεν κατόρθωσαν να αντιληφθούν εγκαίρως τους συντελεστές νέων προβλημάτων και τας εστίας νέων κινδύνων εις την Ανατολήν, ότι δεν υπωπτεύθησαν καν τον επί της τύχης της τεράστιον αντίκτυπον της ρωσικής επαναστάσεως. Κανείς πράγματι δεν εσκέφθη, καθόλην την δια το ανατολικόν ζήτημα κρίσιμον περίοδον, ότι την λύσιν του ήτο, μετά την κατάρρευσιν του τσαρικού καθεστώτος, αδύνατον πλέον να υποβοηθήση η στρατιωτική δύναμις και η γεωγραφική και στρατηγική θέσις της Ρωσίας, ότι το κενόν που προήλθεν από την ρωσικήν μεταπολίτευσιν είχε κάμει να διασπασθή η κύκλωσις της Τουρκίας και να τεθή έξω του συμμαχικού ελέγχου το εσωτερικόν της Ανατολής ολόκληρον».

Κ. Σακελλαρόπουλου, *Η σκιά της Δύσεως*,
σελ. 393-394.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους υποψηφίους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα δεν θα τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας δοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά από τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά από τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ